

BI ELIZITAZIO ARIKETA HIZKUNTZA- GARAPENEN NAHASMENDUAREN (HGN)

EUSKARAZKO ADIERAZLE

MORFOSINTAKTIKOAK IDENTIFIKATZEKO:

NARRAZIOA ETA ESALDI ERREPIKAPENA

-Ainhoa Leyaristi Oñederra-
ELEBILAB (UPV/EHU)

2024-06-27

ZER DA HGNa?

-Hizkuntza arazoa

-Modalitateak: ulermena, ekoizpena, idazketa, irakurketa, etab.

-Bereizgarria: akats morfosintaktikoak

INGELES	FRANTSESA	GAZTELANIA
Rice & Wexler 1996	Paradis 2007	Sanz-Torrent 2001
Schule & Tolbert 2000		Jackson Maldonado- Maldonado 2017

(Bishop & Snowling 2004)

AURKIBIDEA

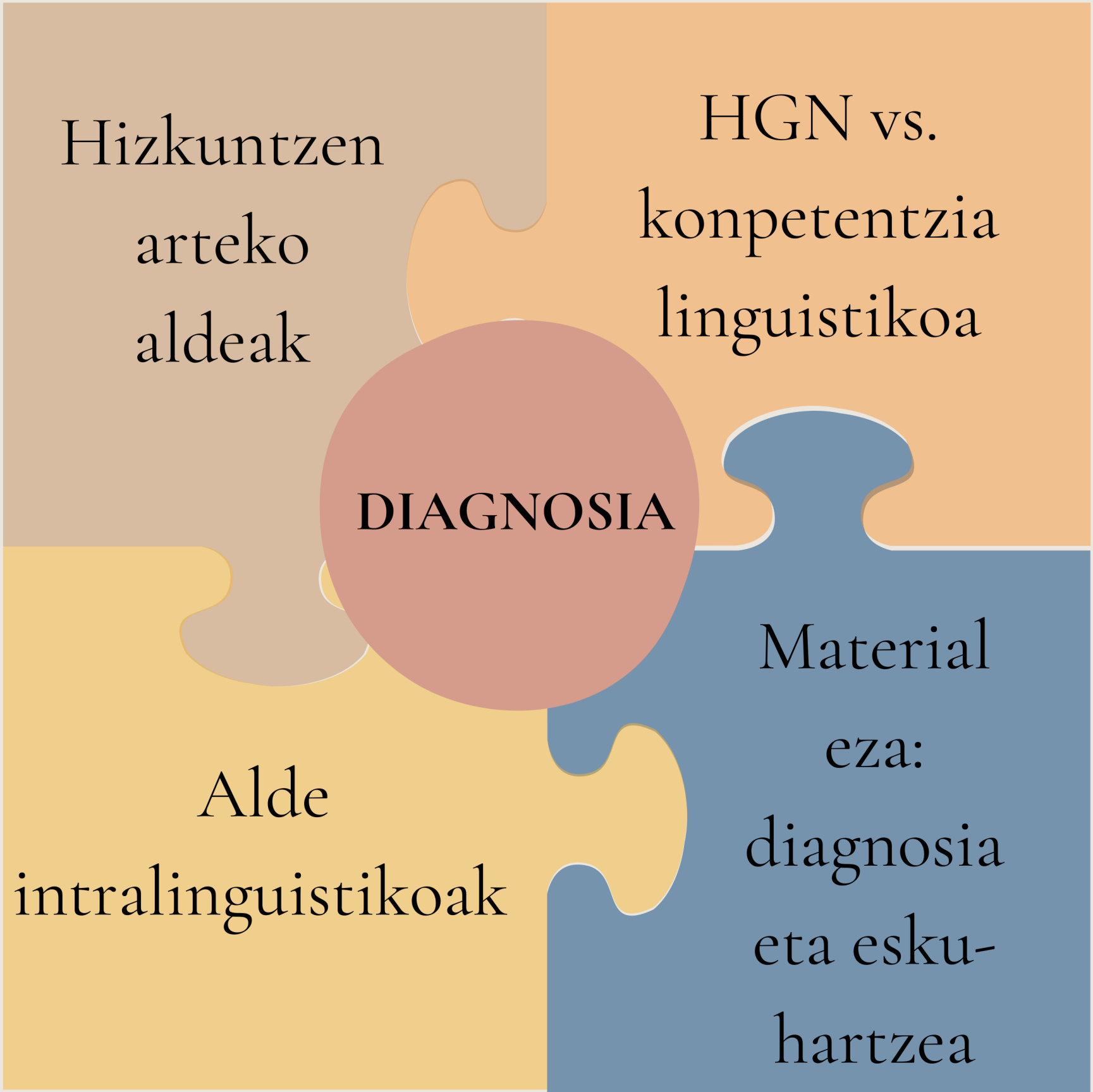
- ✓ Sarrera
- ✓ Hipotesiak, aurreikuspenak eta helburua
- ✓ Metodologia
- ✓ Emaitzak
- ✓ Eztabaida eta ondorioak
- ✓ Erreferentziak

I.SARRERA: aldeaniztasuna

I.SARRERA: Identifikazioa

(Komeili & Marshall 2013; Marinis & Armon-Lotem 2015; Gathercola & Thomas 2009; Ferinú et al. 2020; Theodoru et al. 2017)

2. HIPOTESIAK, AURREIKUSPENAK ETA HELBURUAK

HIPOTESIAK: Defini dezagun konplexutasuna...

Computational Complexity (Tuller et al. 2012)

Konplexutasuna...

1- Mendekotasun maila.

2-Egitura bat sortzeko behar diren prozesu sintaktikoak: komunztadura

A) [Maria Parisen bizi da]

B) [Anak dio [Maria Parisen bizi dela]]

2. HIPOTESIAK, AURREIKUSPENAK ETA HELBURUA

AURREIKUSPENAK:

I)

Sinpleagoa

Konplexuagoa

MONO- ARGUMENTALA	BI- ARGUMENTALA	TRI- ARGUMENTALA
S-A	S-OZ/IO-A	S-OZ-ZO-A
naiz	ditut	dizkizut

2)

1-[Maria Parisen bizi **da**]

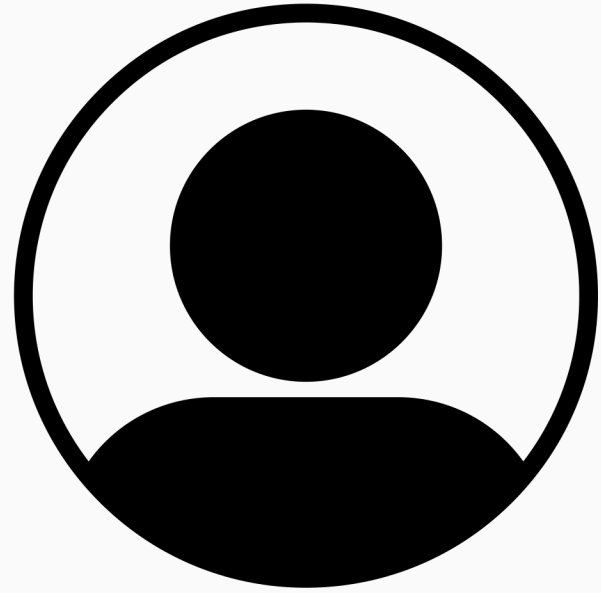
2-[Anak dio [Maria Parisen bizi **dela**] Konplexuagoa

2. HIPOTESIAK, AURREIKUSPENAK ETA HELBURUA

HELBURUA

3. METODOLOGIA

Parte-
hartzailea

-Adina: 11;08

-Euskara-gaztelania elebiduna (H1 euskara)

-Eskola eredua: D

-HGN: adierazle biografikoak, adierazle kognitiboak, hizkuntza modalitateekin loturiko adierazleak

(Galdetegiak: Birdsong et al. 2012; Pourquoié et al. prentsan

Bestelako informazioa: Leyaristi 2023)

NARRAZIO ARIKETA

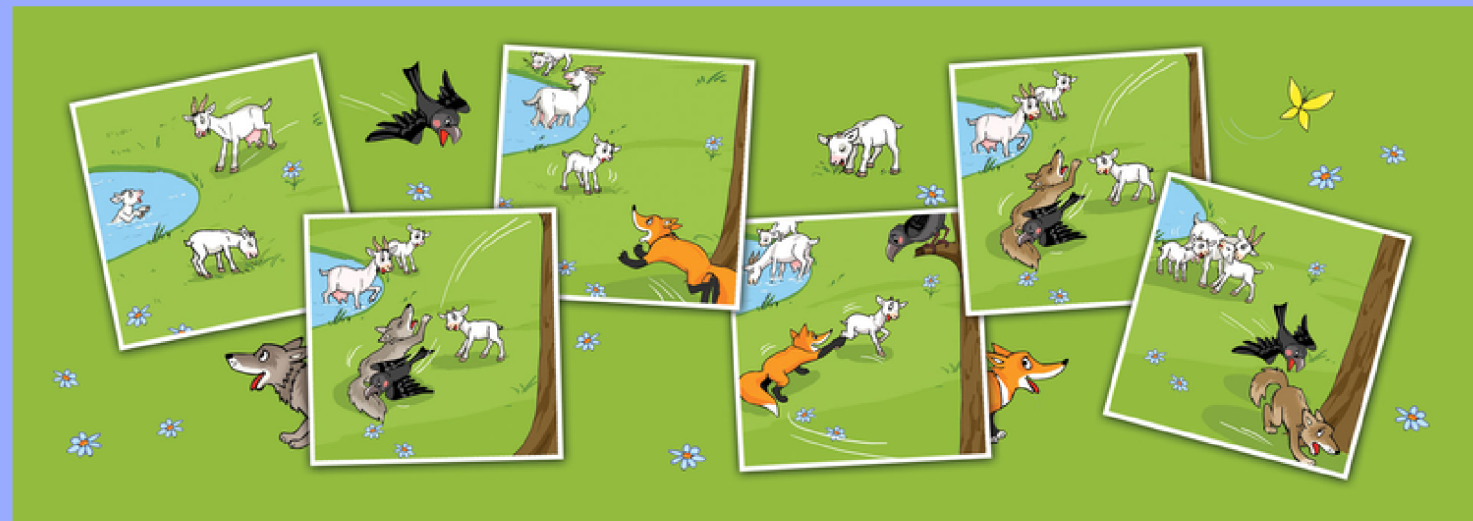
1) Ikus-entzunezko elizitazio ariketa

- a) Edukia laburtu
- b) Galderak erantzun

(Leyaristi 2023)

2) MAIN

(Gagarina et al. 2019 euskarazko egokitzapena M.J. Ezeizabarrena)

ESALDI ERREPIKAPENA

LITMUS (Tuller et al. 2018)

B-LITMUS-SR (Etxeberria et al. prentsan)

4. EMAITZAK

NARRAZIOA: ARGUMENTU-ADITZ KOMUNZTADURA

% 3,65 MONO-

% 9,09 BI-

% 5,4 TRI-

	ADIZKIA	KOPURUA	AKATSAK	
			KOP.GORDINA	%
NOR	1SG	6	0	-
	3SG	169	5	%2,96
	3PL	17	2	%11,76
NOR-NORI	3SG-1SG	1	0	-
	3SG-3SG	6	1	%16,67
NORK-NOR	1SG-3SG	27	0	-
	1SG-3PL	2	1	%50
	2SG-3SG	15	1	%6,67
	2SG-3PL	1	1	%100
	3SG-3SG	128	9	%7,03
	3SG-3PL	9	4	%44,44
	2PL-3SG	2	0	-
	3PL-3SG	7	1	%14,29
NORK-NORI-NOR	2SG-1SG-3SG	1	0	-
	2SG-3SG-3SG	1	0	-
	3SG-3SG-3SG	29	1	%3,49
	3SG-3PL-3SG	1	1	%100
	3PL-3SG-3SG	5	0	-
GUZTIRA		427	27	%6,32

NARRAZIOA: PERPAUSA NAGUSI vs. MENDEKO ADIZKIA

ADIZKIA		NAGUSIA			MENDEKOA		
		KOP.	AKATSAK		KOP.	AKATSAK	
			KOP.	%		KOP.	%
Mono-argumentalak	3SG	115	2	%1,74	11	3	%27,27
	3PL	7			9	2	%22,22
Bi-argumentalak	3SG _{NOR} -3SG _{NORI}	3			3	1	%33,33
	3SG _{NORK} -3SG _{NOR}	100	2	%2	27	7	%25,93
	3PL _{NORK} -3SG _{NOR}	4			3	1	%33,33
Tri-argumentalak	3SG _{NORK} -3SG _{NORI} -3SG _{NOR}	26			3	1	%33,33
GUZTIRA		255	4	%1,57	56	15	%26,79

B-LITMUS-SR

ADIZKIA		NAGUSIA			MENDEKOA		
		KOP.	AKATSAK		KOP.	AKATSAK	
			KOP.	%		KOP.	%
Mono-argumentalak	3SG	5			1		
	3PL	3					
Bi-argumentalak	3SG _{NORK} -3SG _{NOR}	21			6		
	3SG _{NORK} -3PL _{NOR}	3					
	3PL _{NORK} -3PL _{NOR}	5					
	3PL _{NORK} -3PL _{NOR}	3					
Tri-argumentalak (NORK-NORI-NOR)	3SG-3SG-3SG	1					
	3SG-3SG-3PL	1					
	3SG-3PL-3SG	1	1	%100			
	3PL-3PL-3PL	1					
	3PL-3PL-3PL	1					
	3PL-3SG-3PL	1					
	3PL-3PL-3PL	1	1	%100			
GUZTIRA		47	2	%4.25	7		

B-LITMUS-SR

ADIZKIA		NAGUSIA			MENDEKOA		
		KOP.	AKATSAK		KOP.	AKATSAK	
			KOP.	%		KOP.	%
Mono-argumentalak	3SG	5			1		
	3PL	3					
Bi-argumentalak	3SG _{NORK} -3SG _{NOR}	21			6		
	3SG _{NORK} -3PL _{NOR}	3					
	3PL _{NORK} -3PL _{NOR}	5					
	3PL _{NORK} -3PL _{NOR}	3					
Tri-argumentalak (NORK-NORI-NOR)	3SG-3SG-3SG	1					
	3SG-3SG-3PL	1					
	3SG-3PL-3SG	1	1	%100			
	3PL-3PL-3PL	1					
	3PL-3PL-3PL	1					
	3PL-3SG-3PL	1					
	3PL-3PL-3PL	1	1	%100			
GUZTIRA		47	2	%4,25	7		

5. EZTABAIDA ETA ONDORIOAK

-Aldeak emaitzetan

-Narrazioa:

A1: Mono- < Bi- > Tri-argumentala

A2: du < duela

KONPLEMENTATZAILEA

-Instrumentu bakoitzak bere abantailak ditu, baina baita mugak ere

ABANTAILAK

Narrazioa: egitura **konplexuak**

Esaldi errepikapena: egiturekiko **kontrol
handiagoa**

DESABANTAILAK

Narrazioa: noiz **saiesten** ditu parte-hartzaileak
egiturak?

Esaldi errepikapena: ekoizpen **mugatua**

Ebaluazio fidagarri bat bideratzeko, zenbait instrumenturen bitartez
testatu behar da parte-hartzailea

ESKERRIK ASKO!

-Ainhoa Leyaristi Oñederra-
ainhoa.leyaristi@ehu.eus

References:

Barreña, A (1995). *Gramatikaren jabekuntza-garapena eta haur euskaldunak*. UPV/EHU.

————— (2000). Haurrak, egitura txertatuen jabekuntza eta mintzaide helduen eragina. *Uztaro*, 32, 17-33.

Birdsong, D., Gertken, L.M. & Amengual, M. (2012). *Bilingual Language Profile: An Easy-to-Use Instrument to Assess Bilingualism*. COERLL, University of Texas at Austin. Web. <https://sites.la.utexas.edu/bilingual/>

Bishop, D.V.M. & Snowling, M.J. (2004). Developmental Dyslexia and Specific Language Impairment: Same or Different? *Psychological Bulletin*, 130(6), 858- 886. Doi:10.1037/00332909.130.6.858

de López, K., Olsen, L.S. & Chondrogianni, V. (2014). Annoying Danish relatives: Comprehension and production of relative clauses by Danish children with and without SLI. *J. Child Lang.* 41, 51-83.

Etxeberria, U., Ezeizabarrena, M.J. & Prévost, P. (prentsan). *LITMUS*.

Ezeizabarrena, M.J. (1995). *Adquisición de la morfología verbal en euskera y castellano por niños bilingües* (Nº. 84-7585-793-0) [PhD Thesis]. UPV/EHU.

————— (2002). Root infinitives in two pro-drop languages. In A.T. Perez-Leroux & Munoz Liceras (eds.), *The Acquisition of Spanish Morphosyntax*, 35-65.

Ferínú, L., Ahufinger, N., Pacheco-Vera, F., Andreua, L., & Sanz-Torrent, M. (2020). Dificultades morfosintácticas en niños y niñas de 5 a 8 años con trastorno del desarrollo del lenguaje a través de subpruebas del CELF-4. *Revista de Logopedia, Foniatría y Audiología*, 41, 17-28.

<https://doi.org/10.1016/j.rlfa.2020.05.002>

Gagarina, N., Lomako, J., Stadtmiller, E. & Lindner, K. (2020). Text organization in typically developing bilinguals and bilinguals at risk of DLD: what is different and how language independent is it?. In N. Gagarina & R. Musan (eds.), *Referential and Relational Discourse Coherence in Adults and Children* (pp.85- 104). De Gruyter Mouton. <https://doi.org/10.1515/9781501510151-005>

Gathercole, S.E., & Thomas, E.M. (2009). Bilingual first-language development: Dominant language takeover, threatened minority language take-up. *Bilingualism: Language and Cognition*, 12(2), 213-237. Doi:10.1017/S1366728909004015

Hamann, C., Tuller, L., Monjauze, C., Delage, H. & Henry, C. (2007). (Un)successful subordination in French-speaking children and adolescents with SLI. In H. Caunt- Nulton, S. Kulatilake, & I. Woo (eds.), *Proceedings of the 31st Annual Boston University Conference on Language Development* (pp. 286–297). Cascadilla Press.

Jackson-Maldonado, D., & Maldonado, R. (2017). Grammaticality differences between Spanish-speaking children with specific language impairment and their typically developing peers, *IJLCD* 52(6), 750-765. Doi: 10.1111/1460-6984.12312

Komeili, M. & Marshall, C. (2013). Sentence repetition as a measure of morphosyntax in monolingual and bilingual children. *Clinical Linguistics & Phonetics*, 27(2), 152-161.

Leyaristi, A. (2023). *Hizkuntza-Garapeneko Nahasmenduaren adierazle bila euskal hiztunen ahotan: izen eta aditz morfologiaren erabilera* [Master's Thesis]. UPV/EHU.

Marinis, T. & Armon-Lotem, S. (2015). Sentence Repetition. In S. Armon-Lotem, J. de Jong & N. Meir (eds.). *Assessing Multilingual Children: Disentangling Bilingualism from Language Impairment*, 95-124.

Paradis, J. (2007). Bilingual children with specific language impairment: Theoretical and applied issues, *Applied Psycholinguistics*, 28, 551–564. Doi:10.1017/S0142716407070300

Pourquié, M., Etxeberria, U., Lacroix, H. & Prévost, P. (prentsan). *HEGA: Haur Elebidunen Gurasoentzako Galdetegia*.

Rice, M., & Wexler, K. (1996). Toward tense as a clinical marker of specific language impairment in English-speaking children. *Journal of Speech, Language and Hearing Research*, 39(6), 1236–1257. Doi:10.1044/jshr.3906.1239

Sanz-Torrent, M. (2002). Los verbos en niños con trastorno del lenguaje. *Revista de Logopedia, Foniatría y Audiología*, 22(2), 100–110.

Schule, C.M. & Tolbert, L. (2001). Omissions of obligatory relative markers in children with specific language impairment. *Clinical linguistics & phonetics*, 15(4), 257-274.

Theodorou, E., Kambanaros, M. & Grohmann, K.K. (2017). Sentence Repetition as a Tool for Screening Morphosyntactic Abilities of Bilectal Children with SLI. *Front. Psychol.*, 8. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2017.02104>

Thordardottir, E. (2016). Grammatical morphology is not a sensitive marker of language impairment in Icelandic in children aged 4–14 years. *Journal of Communication Disorders*, 62, 82–100.

Tuller, L., Hamann, C., Chilla, S., Ferré, S., Morin, E., Prevost, P., dos Santos, C., Ibrahim, L.A., & Zebib, R. (2018). Identifying language impairment in bilingual children in France and in Germany. *International Journal of Language Communication & Disorder*, 53(4), 888-904

Tuller, L., Henry, C., Sizaret, E. & Barthez, M.A. (2012). Specific language impairment at adolescence: Avoiding complexity. *Applied Psycholinguistics*, 33(1), 161– 184. Doi:10.1017/S0142716411000312